

UDENRIGSMINISTERIET

DANMARK- UGANDA STRATEGISK RAMME 2023-2028

BILAG 1: KORT OVER UGANDA

SYDSUDAN

KENYA

**DEN DEMOKRATISKE
REPUBLIC CONGO**

RWANDA

TANZANIA

BURUNDI

INDHOLD

1. INDLEDNING	5
2. KONTEKST OG UDFORDRINGER	7
3. SCENARIER FOR PERIODEN 2023-2028	12
4. DANSKE POLITISKE PRIORITETER, TIDLIGERE RESULTATER OG STYRKER	14
5. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER	19
6. MONITORERING AF DANMARKS ENGAGEMENT I UGANDA	24
7. DET BILATERALE UDVIKLINGSPROGRAM FOR UGANDA 2023-2028	25

BILAG 1: KORT OVER UGANDA	2
BILAG 2: NØGLETAL FOR UGANDA	34

LISTE OVER FORKORTELSER

aBi	Agricultural Business Initiative
ATMIS	Den Afrikanske Unions overgangsmission i Somalia
AU	Den Afrikanske Union
CEDAW	Konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder
CISU	Civilsamfund i Udvikling
CRRF	Comprehensive Refugee Response Framework
CSO	Civilsamfundsorganisation
DSIF	Danida Sustainable Infrastructure Finance
FAO	FN's Fødevare- og Landbrugsorganisation
BNP	Bruttonationalprodukt
BNI	Bruttonationalindkomst
HDP	Nekus mellem humanitær bistand, udviklingsamarbejde og fredsopbygning
IFU	Investeringsfonden for Udviklingslande
IGAD	Den Mellemstatslige Organisation for Udvikling
NDC	Nationale klimabidrag
NGO	Ikke-statslig organisation
OHCHR	FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder
SDG	FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling
SGBV	Seksuel- og kønsbaseret vold
SRSR	Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder
FN	De Forenede Nationer
UNAIDS	FN's fælles program for bekæmpelse af HIV/AIDS
UNDP	FN's Udviklingsprogram
UNFCCC	FN's klimakonvention
UNFPA	FN's Befolkningsfond
UNHCR	FN's Flygtningehøjkommissariat
UNICEF	FN's Børnefond
USD	Amerikanske dollars
WFP	FN's Fødevareprogram
WHO	Verdenssundhedsorganisationen

1. INDLEDNING

Danmark skal være en aktiv og relevant partner i verden, der indgår i strategiske alliancer og udviklingen af mere ligeværdige partnerskaber med lande globalt. Det gælder særligt i Afrika – Europas nabo og et kontinent i vækst både politisk, økonomisk og demografisk. Danmark og Uganda har i årtier haft et nært, bilateralt partnerskab med et aktivt engagement mellem myndigheder, den private sektor, civilsamfundet og forskning. Partnerskabet har udviklet sig fra at have fokus på at fremme et stabilt Uganda, efter mange år med intern, voldelig konflikt, til at understøtte et mere retfærdigt, bæredygtigt og velstående samfund med fokus på økonomisk vækst, grøn omstilling, inklusion, menneskerettigheder samt regional stabilitet.

Bekæmpelse af fattigdom har hele vejen igennem været et hovedmål for Danmarks partnerskab med Uganda. Ud over fattigdomsbekæmpelse har Danmarks samarbejde med Uganda været målrettet adgang til ydelser og ressourcer for uganderne, såsom sundhed og naturressourcer, herunder vand og land. For at adressere den høje befolkningstilvækst har Danmark haft særligt fokus på jobskabelse, rettigheder, øget inddragelse i beslutningsprocesser samt på sikkerhed, herunder for den voksende unge befolkning. Uganda har en ambition om at blive et højere mellemindkomstland inden 2040. Den økonomiske udvikling blev imidlertid sat tilbage på grund af de restriktioner, der blev pålagt under COVID-19-pandemien, og gik yderligere i stå med de stigende globale fødevarer- og energipriser i kølvandet på Ruslands angreb på Ukraine. Uganda oplever generelt udfordringer ift. at sikre indfrielsen FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling (SDG'erne).

Klimakrisen er det 21. århundredes største globale udfordring. Den er tæt forbundet med og forstærker den eksisterende fattigdom samt udfordringerne med at skabe bæredygtig udvikling. På den baggrund vil Danmarks fremtidige engagement i Uganda især fokusere på klimatilpasning og at skabe øget modstandsdygtighed over for klimaforandringerne. Sammenhængen mellem klimaforandringer og udvikling er tydelig i et land som Uganda, som er et af verdens mest sårbare lande over for stigende temperaturer og skiftende vejr mønstre. Det anslås, at fire ud af fem ugandere beskæftiger sig med regn-afhængigt smålandbrug for at få mad og indkomst. Klimaforandringerne forhindrer dermed socioøkonomisk udvikling på steder, hvor der allerede er store behov og risici, der skaber ustabilitet.

I overensstemmelse med forpligtelserne i Parisaftalen om klima vil Danmark sammen med Uganda arbejde for grønnere partnerskaber, der skal bidrage til at standse uoprettelig skade og forhindre yderligere fattigdom og ustabilitet. På baggrund af Danmarks tidligere investeringer og resultater i landbrugs- og vandsektoren er der et stort potentiale for at bidrage til at gøre disse sektorer mere grønne samt for at inddrage dansk knowhow og danske løsninger og dermed yderligere styrke bæredygtige fødevarerløsninger og adgang til rent drikkevand.

Danmark støtter Uganda i dets indsats for at fremme fredelig, grøn og bæredygtig udvikling, grundlæggende rettigheder og bekæmpe ustabilitet og voldelig ekstremisme i en region, der er kendetegnet ved usikkerhed på grund af konflikter.

Som en del af Danmarks omfattende globale engagement går Danmark aktivt ind for at støtte lokale indsats, der skal gøre det muligt at huse flygtninge i deres nærområder. Uganda er i den sammenhæng et foregangsland i kraft af sin rolle som vært for mere end 1,5 millioner flygtninge fra nabolandene, for sin imødekommende og progressive flygtningepolitik, og for at være frontløber i forhold til at finde varige løsninger for flygtninge lokalt.

Grundlæggende menneskerettigheder er rygraden i dansk udenrigspolitik og Danmarks udviklingsprioriteter. Uganda huser et stort og mangfoldigt civilsamfund såvel som højlydte og relativt kritiske medier. Medierne rapporterer om Ugandas nationale udfordringer, hvad angår demokrati, menneskerettigheder og civilsamfundets råderum. Hovedudfordringerne vedrører krænkelse af menneskerettigheder og straffrihed, utilstrækkeligt ansvarlige institutioner ("accountability"), misinformation, udelukkelse af marginaliserede grupper samt utilstrækkelig inklusiv demokratisk regeringsførelse. Som en førende international partner på området har Danmark gennem flere år været stærk fortalere for demokratiske værdier og menneskerettigheder for alle i Uganda. Danmark vil fortsat være engageret i dagsordenen gennem en åben og konstruktiv dialog med både statslige- og ikke-statslige aktører.

Det langvarige og brede partnerskab mellem Danmark og Uganda har fostret en vedvarende – og forsat voksende – interesse og engagement fra danske virksomheder, fonde, NGO'er og forskere, som alle er relevante for det fremtidige partnerskab.

Den overordnede vision for Danmarks engagement i Uganda for perioden 2023-2028 er at *styrke regional og national stabilitet samt Ugandas velstand ved at støtte landet til at opnå en grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation med respekt for menneskerettigheder, og hvor landet fastholder sin åbne politik med at huse flygtninge fra nabolandene.*

Danmark vil fremme denne vision gennem tre strategiske målsætninger i overensstemmelse med danske politiske prioriteter og de primære nationale målsætninger for Ugandas udvikling.

De tre strategiske målsætninger er:

- 1. Fremme en grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation.**
- 2. Støtte bæredygtige og varige løsninger i Uganda som værtsland for flygtninge fra skrøbelige nabolande og dermed understøtte landets stabiliserende rolle i regionen.**
- 3. Styrke demokratiske værdier samt beskytte opretholdelse af menneskerettigheder og civilsamfundets råderum.**

2. KONTEKST OG UDFORDRINGER

Mellem De Store Søer og Afrikas Horn ligger Uganda centralt i en region, der er kendetegnet af ustabilitet på grund af konflikter i flere af nabolandene og usikkerhed, der skyldes radikale islamiske terrorgrupper og andre væbnede grupper.

Uganda har selv gennemgået mange års krise og ustabilitet og spiller en aktiv rolle i flere sikkerhedsfora og missioner, der er rettet mod at forebygge og løse konflikter på en fredelig måde. Det gælder bl.a. AU's og IGAD's fredsbevarende missioner såsom ATMIS i Somalia. Uganda har også spillet en vigtig rolle som mægler i flere af regionens konflikter.

Som del af den regionale håndtering af konflikter er Uganda vært for den største flygtningebefolkning i Afrika med mere end 1,5 millioner flygtninge, primært kvinder og børn. Omkring en million er fra Sydsudan, en halv million er fra den Demokratiske Republik Congo, og ca. 60.000 er fra Burundi, mens resten primært kommer fra Somalia, Eritrea og Rwanda. Situationen i Uganda kan karakteriseres som en langvarig flygtningesituation, hvor størstedelen af flygtningene har været i landet i adskillige år. Samtidig oplever Uganda regelmæssigt nye strømme af flygtninge på grund af den ustabile situation, særligt i den østlige del af den Demokratiske Republik Congo.

Ugandas "åben dør" politik over for flygtninge har længe været internationalt anerkendt som førende i implementeringen af de internationale principper og mål i FN's Global Compact-initiativ for flygtninge og det såkaldte "Comprehensive Refugee Response Framework" (CRRF). Uganda har anlagt en særdeles progressiv og inkluderende bosættelsestilgang uden brug af lejre. Flygtninge tilbydes bevægelsesfrihed, adgang til land og ret til at arbejde, ejendomsret og adgang til nationale ydelser, som sundhed og uddannelse. På den måde går Uganda forrest i implementeringen af indsatser i krydsfeltet mellem det humanitære, udviklingsmæssige og fredsopbyggende arbejde, det såkaldte Humanitarian-Development-Peace Nexus (HDP), i langtrukne flygtningekriser. Denne model udfordres dog i stigende grad på grund af pres på naturressourcerne som følge af klimaforandringer, svindende humanitær- og langsigtet udviklingsbistand samt mangel på fremdrift i overgangen til nationale systemer.

Til trods for de gunstige juridiske rammer og politisk momentum står flygtningene og de samfund, der er vært for dem, stadig over for udfordringer. Udfordringer ift. social samhørighed giver fortsat grund til bekymring, både mellem flygtningene og værtssamfundene samt indbyrdes blandt flygtningene. Den begrænsede tildeling af landbrugsjord og den tiltagende effekt af klimaforandringerne svækker flygtningenes muligheder for at skabe sig et livsgrundlag gennem subsistenslandbrugsproduktion. Endvidere skaber den overskydende arbejdskraft, som flygtningene genererer, motivation for sekundær migration til byområderne.

Adgang til økonomiske ressourcer, opretholdelse af livsgrundlag og beskæftigelse er fortsat en udfordring for den almindelige ugander. I 2022 levede ca. 42 pct. af uganderne i ekstrem fattigdom (USD 2,15 pr. dag). Tallet er det samme for kvinder og mænd, men med en forskel på land og by med større fattigdom i landområderne. På nuværende tidspunkt er fattigdommen stigende. Med de aktuelle prognoser, kommer Uganda ikke til at nå det første af FN's verdensmål om afskaffelse af ekstrem fattigdom inden 2030. Den forventede levetid er steget progressivt, men ligger stadig kun på 64 år. Uganda ligger nr. 166 ud af 191 lande på FN's Human Development Index (HDI).

COVID-19-pandemien og de omfattende restriktioner i Uganda forværrede situationen. Adgang til skoler, sundhedsvæsenet og handelsmarkeder blev mere udfordrende. Det gik hårdt ud over økonomien og påvirkede erhvervslivet, indtægtsopkrævningen, den økonomiske aktivitet og beskæftigelsen. Uganda har i den senere tid været på rette vej i genrejsningen efter COVID-19-pandemien med en vækst på 4,6 pct. i 2022. Men inflation – som også drives af stigende priser på basale varer som mad og energi, forværret af Ruslands krig i Ukraine – udgør en ny trussel, og økonomien er stadig påvirket af tilbagegangen.

Klimaforandringerne og det fortsatte pres på Ugandas naturressourcer er en af de største udfordringer for udvikling, økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse i Uganda. Landet ligger nr. 173 på listen over de mest sårbare lande over for klimaforandringerne. Der er observeret betydelige temperaturstigninger i landet i løbet af det sidste halve århundrede, en udvikling, der forventes at fortsætte. Endvidere forårsager væsentlig klimavariation uforudsigelige vejrmonstre med potentielt ødelæggende konsekvenser for økonomien, befolkningen og miljøet. Ugandas lovgivningsmæssige rammer inden for klima er solide, men implementeringen halter. Ugandas nationale klimabidrag (NDC) vil være et emne for den fremtidige dialog og partnerskab, særligt med dets fokus på klimatilpasning og -finansiering.

Statistikkerne varsler en barsk fremtid for så vidt angår klimaforandringerne i Uganda. Mere end 41 pct. af landets areal var udpint i 2017. Skovarealet er væsentligt formindsket, og skovrydningsraten er én af de højeste i verden. Konsekvenserne omfatter jorderosion, faldende frugtbarhed og betydelige tab af biodiversitet. Uganda betragtes som ét af de mest biodiverse lande i Afrika og verden og har dyrearter, der ikke findes andre steder på planeten.

Skov- og trædækkede arealer er særligt vigtige nationale ressourcer og med betydning for klimaforandringer, biodiversitet og livsgrundlag. Det høje skovrydningsniveau bidrager til øget sårbarhed over for tørke og oversvømmelse samt jorderosion.

Jorderosion er især alvorlig i de nordlige områder, som er vært for størstedelen af Ugandas flygtninge. Skovrydning og vandknaphed truer fredelig sameksistens med værtssamfundene.

Det vurderes, at fire ud af fem ugandere er afhængige af naturressourcer, så selv små stigninger i temperaturen kan potentielt få dramatiske følger. Sårbare småbønder rammes særligt hårdt på grund af lav tilpasningsevne

og manglende politisk handling. Endelig vækker planer for fremtidig olieudvinding miljømæssige bekymringer.

På trods af forringelsen, er der dog stadig frugtbar jord i landet, som sammen med to regnsæsoner årligt giver Uganda en reel styrkeposition inden for landbrug. Yderligere investeringer i klimasmart landbrug kan i endnu højere grad hjælpe landet med at indfri sit potentiale.

Klimarelaterede udfordringer er tæt forbundet med fattigdom og udviklingsudfordringer i Uganda. De skærpes af Ugandas befolkningstilvækst, da landet har en af de højeste demografiske vækstrater i verden. I 2022 vurderes befolkningen i Uganda at være 47 millioner med en prognose på mere end en fordobling inden 2060.

Mere end 400.000 unge træder ind på Ugandas jobmarked hvert år. Jobskabelse i det formelle arbejdsmarked vurderes dog at ligge under 60.000. Samtidig udfordres den private sektor af en utilstrækkeligt uddannet arbejdsstyrke. COVID-19-pandemien udfordrede situationen yderligere. Særligt de uformelle sektorer, hvor de fleste af de fattige og sårbare segmenter af befolkningen tjener deres penge, påvirkes af den økonomiske krise.

En grøn, bredt funderet og inklusiv økonomisk udvikling med øget beskæftigelse og øget indkomst kræver massiv investering i den private sektor, herunder fra internationale kilder. Udenlandske direkte investeringer har dog været begrænsede med et tiårigt gennemsnit på 4 pct. af BNP – et godt stykke under det regionale tal på 5,5 pct. ifølge Verdensbanken. Endvidere har udenlandske direkte investeringer primært været koncentreret omkring udvinding af ædelmetaller og mineraler. Investeringerne udebliver på grund af en række hæmmende faktorer: De politiske og institutionelle rammevilkår, lav grad af retssikkerhed og usikkerhed omkring den mellem- og langsigtede politiske situation. Ligeledes er udbredt korruption en problemstilling, der begrænser engagementet i den private sektor. Uganda rangerede langt nede som nr. 142 ud af 180 lande i Transparency Internationals indeks for jagttaget korruption i 2022.

Dertil er det finansielle systems lån til den offentlige sektor med til at hæmme væksten i den private sektor, fordi det fortrænger den private sektors lånemuligheder. Andre udfordringer tæller voksende indkomstulighed og et svagt uddannelsessystem, som kræver handling.

Uganda er på vej til at blive råolieeksportør med en aftale om olieudvinding og en eksportørledning gennem Tanzania. Omend dette er udfordrende for klima og miljø, har det potentiale til at styrke den socioøkonomiske udvikling, såfremt det administreres på en fattigdomsorienteret måde.

Grønne muligheder for handel, også for danske virksomheder, eksisterer i sektorer som landbrug, vand og forarbejdning. Den fortsat frugtbare jord er en reel styrkeposition for så vidt angår landbrug, og Uganda forbliver i det store hele et stabilt land i forhold til mange andre lande på kontinentet.

Dansk eksport til Uganda er steget væsentligt, omend udgangspunktet var et meget lavt niveau med en vareeksport på DKK 149 millioner i 2022, en stigning

på 22 pct. i forhold til 2021, hvormed den positive udvikling fra de forrige år fortsætter. Nøglesektorer omfatter vandforvaltning, logistik, byggevirksomhed og forarbejdning af landbrugsprodukter. I 2020 var Danmark den 40. største eksportør til Uganda.

Der er i høj grad kommercielt potentiale og interesse for øget handel mellem Danmark og Uganda. Fortsat vækst og en voksende middelklasse øger efterspørgslen og skaber nye muligheder. Nylig erfaring viser, at danske løsninger inden for effektiv forarbejdning af landbrugsprodukter, grøn teknologi og generel energieffektivitet er nøgleområder med vækstpotentiale.

Rollen som en stabil og vigtig regional politisk aktør, samt de potentielle muligheder for økonomisk vækst, løber parallelt med voksende nationale udfordringer. Hvad angår demokrati og menneskerettigheder har Uganda i princippet gunstige juridiske, politiske og institutionelle rammer på plads på en række områder til fremme af demokratiske principper og menneskerettigheder. Implementeringen sakker dog alvorligt bagud, og der sker stadig krænkelse af menneskerettighederne. I de senere år har regeringsinstitutioner i stigende grad været udfordret i forhold til at levere tilstrækkeligt på deres respektive mandater. Der har været adskillige skridt mod en indsnævring af civilsamfundets råderum og marginaliserede gruppers rettigheder, mens den politiske magt er blevet koncentreret hos en mindre gruppe mennesker og institutioner.

Etnicitet og ulige adgang til magt og ressourcer påvirker i stigende grad landet. Dominerende etniske grupper opfattes generelt som uforholdsmæssigt begunstigede og indtager et flertal af de ledende stillinger i sikkerhedstjenester og statsinstitutioner. Det giver yderligere næring til etnisk-baseret utilfredshed. Hertil kommer, at unge udgør størstedelen af Ugandas befolkning, men de er stadig ringe repræsenteret blandt beslutningstagerne på både nationalt, regionalt og lokalt plan.

Uganda har ratificeret FN's kvindekonvention (CEDAW). Ligestilling mellem kønnene, pigers og kvinders rettigheder, såvel som marginaliserede gruppers rettigheder er dog fortsat under pres og er stadig spørgsmål, der giver anledning til bekymring, hvilket også gælder adgang til sundhedsydelse og information om seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR). Nedlukninger under COVID-19 forværrede de allerede alvorlige og omfattende udfordringer i forbindelse med SRSR, især for unge, og forårsagede en stigning i seksuel og kønsbaseret vold, teenagegraviditeter og teenageægteskaber.

Uganda er kendt for sit store, mangfoldige og aktive civilsamfund, som i nogen grad er i stand til at drøfte relevante anliggender med regeringen. Civilsamfundets råderum og menneskerettigheder for alle, herunder menneskerettighedsforkæmpere og miljøaktivister, er i stigende grad kommet under pres de seneste år, især siden den voldelige optakt til valget i 2021. Særligt engagement i spørgsmål omhandlende marginaliserede grupper er udfordret.

Straffrihed for menneskerettighedskrænkelser er fortsat en stor udfordring med minimal opfølgning på krænkelserne. Demokrati- og menneskerettighedsorganisationer er især blevet påvirket af civilsamfundets indsnævrede råderum samt meldinger om angreb på tilhængere af oppositionen.

Uganda har også været vidne til adskillige beretninger om tvungne forsvindinger, ulovlig fængsling, tortur og udenretslige henrettelser. Det fremhæves bl.a. i den seneste universelle periodiske bedømmelse i FN's menneskerettighedsråd ("Universal Periodic Review") (2021). På trods af disse udfordringer, eksisterer der fortsat en kritisk offentlig debat i civilsamfundet, på både sociale og etablerede medier, selvom selvcensur og pres på medierne er en klar bekymring.

3. SCENARIER FOR PERIODEN 2023-2028

Baseret på Ugandas nuværende situation, kan der opstilles tre mulige scenarier for perioden 2023-2028. Alle scenarier afspejler de udfordringer, som Uganda i øjeblikket står overfor, men de varierer, for så vidt angår landets modstanddygtighed, kapacitet og villighed til at adressere dem i tilstrækkelig grad. Det første scenarie skønnes i øjeblikket at være det mest sandsynlige. Det tredje – det værst tænkelige – skønnes usandsynligt. Scenarietilgangen vil påvirke den måde, hvorpå Danmark vil tilgå sit overordnede engagement med Uganda, programlægningsen af specifikke udviklingsaktiviteter og valg af partnere samt den faktiske implementering og justering af projekterne. Evnen til at tilpasse implementeringen af danske aktiviteter vil være afgørende for at kunne reagere på eventuelle ændringer i konteksten i overgangen fra et scenarie til et andet.

SCENARIO 1: STATUS QUO OPRETHOLDES

Generelt vedbliver omfattende og effektive reformer samt demokratisk fremgang begrænsede. Krænkelser af menneskerettigheder og straffrihed eksisterer fortsat, demokratisk fremgang sættes ofte tilbage af statslige interventioner, og marginaliserede gruppers rettigheder fortsætter med at være under pres. Alligevel er dialog med regeringen – også vedrørende sensitive emner – fortsat mulig, og der ses nogle positive udviklinger i forhold til civilsamfundets råderum, beskyttelse af marginaliserede og sårbare grupper samt en styrket rolle for relevante demokratiske institutioner. Retssystemet forbliver relativt uafhængigt. Det samme gælder pressefriheden og den kritiske offentlige debat, som dog kommer under pres på kritiske tidspunkter.

Valg vil ikke være kendetegnet af systematisk eller omfattende svindel, men der vil være manglende lige vilkår og fortsat begrænset tale- og forsamlingsfrihed i valgperioder. Oppositionen tillades at spille en rolle men udfordres i væsentlig grad, mens civilsamfundet forbliver væsentligt og aktivt. Det er sandsynligt, at voldelige sammenstød vil opstå fra tid til anden, typisk i byområderne, og især i det centrale

og østlige Uganda, hvor oppositionen til den nuværende regering har den største opbakning. Staten kan stadig håndtere interne konflikter og sikre overordnet sikkerhed. Ugandas nuværende progressive asylsystem for flygtninge fra nabolande opretholdes, men det udfordres på grund af svindende bistand og et vedvarende pres fra flygtningestrømme. Uganda spiller generelt set en stabiliserende rolle i regionen. Den delvist liberaliserede økonomi vil opleve nogen politisk indblanding, men vil fortsætte med at ekspandere gennem vækst i den private sektor, øget indenlandsk efterspørgsel og eksport. Stigning i fattigdom, korruption og ulighed vil dog fortsætte.

I en lidt mere positiv omend mindre sandsynlig version af dette scenarie ville civilsamfundets råderum vokse og indebære styrket dialog med regeringen vedrørende kritiske anliggender. Endvidere ville valget i 2026 kunne finde sted på fredelig vis, herunder i valgperioden, og med mere lige vilkår for de involverede aktører. Såfremt et sådant scenarie skulle udspille sig, ville Danmark og andre internationale partnere kunne genoverveje engagementet med udvalgte dele af regeringen. Udviklingen går dog ikke i den retning.

SCENARIO 2: SITUATION UNDER FORVÆRRING

I et scenarie under forværring svækkes vigtige ministeriers evne til at agere, samtidig med at forbindelsen mellem politiske beslutninger og militæret styrkes yderligere. Parlamentets rolle begrænses yderligere, og uafhængige statsinstitutioner undermineres. Civilsamfundets og det demokratiske råderum samt pressefriheden udfordres yderligere. Krænkelser mod menneskerettigheder, i særdeleshed mod tilhængere af den politiske opposition eller marginaliserede grupper, stiger, og det samme gælder tilfældene af straffrihed. Det generationsmæssige skifte blandt aktørerne på den nuværende politiske scene nedbryder de interne ansvarlighedsmekanismer og forstærker magtkampene internt i det politiske system. Stabiliteten trues, og lokale konflikter bryder frem, især i de fattigste dele af landet og i regioner, hvor støtten til regeringen er lavest.

Ekstreme vejrphenomener som følge af klimaforandringer og lav modstandsdygtighed forværrer

desperationen og fremkalder lokale konflikter om ressourcer. Ugandas regering afviger fra sin progressive flygtningepolitik på grund af den fortsat store flygtningestrøm og faldende international støtte. Det får en negativ virkning på den sociale samhørighed i værtssamfundene, ligesom det påvirker den regionale stabilitet og Ugandas rolle som global leder på flygtningedagsordenen. Mindre effektive, ansvarlige og gennemsigtige statsinstitutioner vil have en stærkt negativ indflydelse på økonomien. Den nuværende delvist liberaliserede økonomi vil være på tilbagetog, konkurrencen vil være hæmmet, korruptionen vil stige, og den økonomiske udvikling vil stagnere. Konsekvenserne vil være en skrumpende økonomi og øget fattigdom samt øget risiko for usikkerhed og ustabilitet. Såfremt dette scenarie skulle blive til virkelighed, ville Danmark og andre internationale partnere skulle genoverveje deres tilgang til forholdet med Uganda og de danske indsatsområder i landet og tilpasse dem i henhold dertil.

SCENARIO 3: DET VÆRST TÆNKELIGE SCENARIO

En på nuværende tidspunkt usandsynlig, men ikke desto mindre mulig, yderligere forværring af situationen i landet, ville være et ikke-planlagt og/eller en forfatningsstridig regeringsændring. Det kunne indebære et pludseligt og omfattende oprør med yderligere næring fra økonomiske og etniske konflikter om adgangen til ressourcer og magt, som landets

ledelse ikke ville være i stand til at håndtere. Dette kunne medføre, at internationale partnere, herunder Danmark, i væsentlig grad skulle genoverveje deres forhold til Uganda og reducere engagementet i landet betydeligt, blandt andet udviklings samarbejdet. Det ville sætte Ugandas regionale rolle samt landets socioøkonomiske og demokratiske udvikling yderligere under pres.

4. DANSKE POLITISKE PRIORITETER, TIDLIGERE RESULTATER OG STYRKER

Danmark har været en mangeårig, troværdig partner for både statslige og ikke-statslige aktører i Uganda. Det danske diplomatiske engagement og udviklings samarbejde er blevet implementeret i hele landet med særligt fokus på de nordlige regioner, som har oplevet konflikter og en massiv flygtningestrøm gennem årene. De primære områder for støtten har omfattet vand og sanitet, styrkelse af landbrugsproduktion, udvikling af den private sektor, folkesundhed, indsatser målrettet HIV/AIDS, køn og SRSR samt regeringsførelse, menneskerettigheder, demokrati, retsstatsprincipper og decentralisering.

Danmark forbliver engageret i strategiske alliancer og ligeværdige partnerskaber på globalt plan. Selv om Danmark og Uganda ikke har samme syn på alle spørgsmål, er det muligt at have en politisk dialog om vigtige anliggender. Danmark og Uganda deler en interesse i at samarbejde om at håndtere globale og regionale udfordringer i forhold til fred og sikkerhed samt i at adressere den globale klimakrise. Danmarks langvarige engagement i Uganda med støtte til landets befolkning, udgør en solid platform for et konstruktivt og dynamisk partnerskab, hvilket er vigtigt for at fremme den strategiske rammes ambitiøse mål.

I overensstemmelse med Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske prioriteter, den udviklingspolitiske strategi og forpligtelserne i forhold til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling (SDG'erne) og Parisaftalen om klimaforandringer, vil Danmark forfølge nedenstående politiske prioriteter i sit bilaterale- og multilaterale engagement med Uganda. Erfaringer fra tidligere indsatser vil forme valget af instrumenter og specifikke aktiviteter.

FRED, SIKKERHED OG EN REGELBASERET INTERNATIONAL ORDEN

Danmark er medlem af FN's Fredsopbygningskommission i 2023-24 og kandidat til FN's Sikkerhedsråd i 2025-26. I dette arbejde vil Danmark fokusere på at beskytte den internationale orden baseret på regler og rettigheder, hvor magt ikke gør ret, og hvor globale problemer som klimaforandringer løses gennem multilateralt samarbejde. Disse mål vil blive forfulgt gennem bilaterale- og multilaterale partnerskaber, der fokuserer på at løse de underliggende årsager til konflikt og bekæmpe ustabilitet i konfliktramte regioner, hvor der er betydelige sikkerhedsudfordringer.

I lyset af Ugandas væsentlige rolle og stemme i fredsbevarelse vil Danmark fortsætte sin dialog med og støtte til Uganda som brobygger, der håndterer trusler mod regional stabilitet og fremgang, såsom voldelig ekstremisme og terrorisme.

FREMME AF BÆREDYGTIGE LOKALE LØSNINGER PÅ DEN GLOBALE FLYGTNINGEKRISE

Danmarks udviklingssamarbejde har et særligt fokus på at øge indsatsen i de regioner, der er nabo til konflikter, og i skrøbelige stater – især i Afrika. Ved at iværksætte lokale tiltag kan Danmark hjælpe flere mennesker bedre og opnå mere bæredygtige løsninger.

Uganda spiller en anerkendelsesværdig rolle som vært for mere end 1,5 millioner flygtninge og er et foregangsland ift. at finde varige lokale løsninger på fordrivelse. Det gør Uganda til en vigtig partner i den globale flygtningeindsats. Der er stadig grundlæggende udfordringer forbundet med principperne for ansvars- og byrdefordeling som fremlagt i Global Compact on Refugees, herunder direkte og indirekte omkostninger ved at huse flygtninge, og Ugandas generøse flygtningepolitik er under voksende pres. Danmark vil støtte Ugandas bestræbelser for at mobilisere solid støtte fra det internationale samfund, således at landet kan vedblive med at være et vigtigt værtsland for flygtninge og føre an i den globale indsats for mere bæredygtige løsninger på langvarig fordrivelse.

Kriserne i nabolandene er af langvarig karakter. Da Uganda selv er kraftigt påvirket af en kombination af kriser i form af fattigdom, ulighed og klimaforandringer, vil Danmark arbejde i de områder, der er vært for flygtninge, for at adressere både de humanitære og udviklingsmæssige dimensioner af kriserne. Danmark vil støtte både flygtninge og værtssamfund, hvor fattigdom allerede er koncentreret, og hvor naturressourcerne er under pres. Med denne tilgang vil Danmarks langsigtede udviklingssamarbejde på flygtningeområdet især fokusere på værtssamfundene, herunder forebyggelse af konflikter.

KLIMADIPLOMATI FOR GRØN OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

Danmark vil øge sit fokus på klimasårbarhed og -tilpasning i Uganda. Danmark vil styrke sit engagement i klimatilpasning og arbejde for sunder økosystemer til fordel for det globale og lokale miljø. Formålet er bl.a. at adressere de underliggende årsager til klimaforårsaget fordrivelse og omfattende udfordringer for den globale fødevarerforsyningsikkerhed, hvor sidstnævnte på det seneste er blevet forværret af krigen i Ukraine. Samtidig vil der være fokus på Ugandas indsats for at beskytte landets skove og udvide dets skovarealer, for bedre at kunne tilpasse sig klimaforandringerne og øge biodiversiteten.

Danmark vil prioritere en udvidelse af dansk handelssamarbejde med Uganda, især fremme af grønne løsninger. Det vil i den forbindelse være muligt at trække på Danmarks erfaringer inden for grønne teknologier, for eksempel inden for vand, forarbejdning af landbrugsprodukter og klimasmarte løsninger. Danske myndigheder kan bidrage til en sådan grøn omstilling via knowhow og teknologioverførsel, ligesom danske virksomheder kan bidrage via grønne investeringer, for eksempel i vand- og/eller fødevarerproduktionssektorerne, hvor Danmark kan tilbyde førende løsninger. Danske instrumenter såsom offentligt støttet aktiekapital, lån, garantier og finansiering af infrastruktur understøtter dette arbejde, for eksempel fra Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Samtidig vil danske investeringer understøtte Ugandas ambition om at blive et mellemindkomstland og bidrage til skabelse af arbejdspladser til de mange unge i landet.

FREMME AF DEMOKRATI OG MENNESKERETTIGHEDER I EN UDFORDRENDE KONTEKST

Danmark fastholder, at menneskerettigheder er universelle rettigheder, at alle mennesker er født med lige rettigheder, og at ingen må lades i stikken. Danmark protesterer og reagerer, når fælles regler og principper ikke overholdes. Samtidig skal indsatsen for effektivt at fremme demokrati og respekt for menneskerettighederne tage hensyn til lokale partners perspektiver, kultur og interesser, for at kunne foreslå relevante løsninger på en overbevisende måde. Danmark vil aktivt engagere sig i dialogen med statslige- og ikke-statslige aktører og være fortalere for, at alle mennesker har ret til at leve i sikkerhed, har frihed til at tro, tænke og tale, og til frit at kunne deltage i det lokale samfundsliv for at skabe håb og lige muligheder for alle.

Marginaliserede gruppers rettigheder, ligestilling mellem kønnene og kvinders og pigers rettigheder, herunder SRSR, har i mange år været danske kerneprincipper og vil fortsat være en gennemgående prioritet. Det samme gælder ungdommen i Uganda og dens meningsfyldte deltagelse i økonomiske, sociale og politiske anliggender. For at kunne forfølge disse interesser og værdier på den mest effektive måde er det afgørende at tage udgangspunkt i en realistisk vurdering af udviklingen i Uganda. Derfor er det afgørende med grundige og løbende analyser af lokale udfordringer, muligheder og drivkræfter til forandringer.

RESULTATER OG STYRKER VED DANMARKS ENGAGEMENT I UGANDA

Med mere end tre årtiers tilstedeværelse i Uganda har Danmark opbygget investeringer inden for en række områder. Det har skabt stærke platforme til fremme af danske prioriteter fremadrettet, herunder de tre strategiske målsætninger.

Danmark har i årenes løb støttet Uganda i landets stabiliserende rolle i regionen. Danmark har bistået forsøg på at skabe fred og forsoning i konfliktramte områder i det nordlige Uganda. Danmark har ligeledes ydet mangeårig støtte til Ugandas flygtningeindsats. Indsatsen omfatter aktiv politisk dialog og deltagelse i Ugandas Comprehensive Refugee Response Framework samt målrettet udviklingssamarbejde. Danmark er godt rustet til at fortsætte denne rolle. Danmarks bilaterale program, Northern Uganda Resilience Initiative, har understøttet mere end 110.000 flygtninge og medlemmer af værtssamfund med henblik på at øge deres modstandsdygtighed over for klimaforandringer og støtte deres landbrugsproduktion. Danmarks mangeårige støtte til klimasmart landbrug og vandressourceforvaltning er et solidt grundlag for at styrke fokus på klimaforandringer og miljøbeskyttelse.

I partnerskab med FN's Befolkningsfond (UNFPA) under the Women, Adolescent and Youth Programme har Danmark bidraget til at levere ydelser inden for seksuel og reproduktiv sundhed til mere end en million kvinder og piger, herunder 150.000 flygtninge i Norduganda. Unge mellem 10 og 24 år var den største brugergruppe. Endvidere er det lykkedes Danmark at skabe synergi mellem programmerne, hvilket yderligere har fremskyndet oplysning om SRSR-ydelserne og skabt potentiale for yderligere styrkede synergier.

Disse indsatser har resulteret i et stærkt og nært partnerskab med Norduganda, som giver et solidt grundlag for at bygge videre på investeringer i dette geo-

grafiske område – et område, der er vært for et betydeligt antal flygtninge, og som samtidig er særligt sårbart over for klimaforandringer og karakteriseret ved udbredt fattigdom og ulighed.

Med hensyn til økonomisk udvikling har Danmark været medstifter af den lokale udviklingsfinansieringsinstitution, Agricultural Business Initiative (aBi). aBi Finance er blevet en veletableret og bæredygtig organisation, der forbinder kommerciel finansiering og tilskud med landbrugsproduktion. Danmark har støttet aBi i at udbrede rentable investeringer, som har medvirket til at løse bønderes og andre aktørers produktivitsudfordringer via investering og innovation. Danmark har også støttet aBi i arbejdet med klimasmarte landbrugs- og lavemissionsteknologier – indsatser der fremadrettet kan opskaleres. Endvidere har det langvarige, vedholdende engagement med aBi bidraget til strukturelle ændringer, der har spredt sig fra enkeltprojekter til bredere i markedet. Monitorering har vist, at dette har bidraget til oprettelse af 32.000 arbejdspladser (svarende til fuldtidsbeskæftigede). Fremtidigt engagement vil bygge på denne succes.

Inden for demokratisk regeringsførelse og fremme og beskyttelse af menneskerettigheder, har Danmark i mange år været en førende, international partner og været i dialog med regeringen og civilsamfundet i politiske fora og via udviklingssamarbejdet. Siden 2011 har Danmark administreret et af Afrikas største demokrati-, menneskerettigheds- og regeringsførelsesprogrammer med finansiering fra syv andre udviklingspartnere og støttet tæt på 100 civilsamfundsorganisationer og udvalgte statspartneres arbejde. Indsatserne har bl.a. omhandlet inklusion, demokrati, bekæmpelse af korruption, retssikkerhed og menneskerettigheder. Programmet har især spillet en rolle i at facilitere samarbejdet mellem aktørerne. Denne rolle og investering placerer Danmark i en unik, førende position med stærke forbindelser på tværs af området. Andre udviklingspartnere står klar til at følge Danmarks eksempel. Derved skabes en stærk platform til fremme af danske prioriteter sammen med ligesindede på området. Programmet har både været gennem udfordringer og succeser i løbet af årene. Disse erfaringer vil præge fremtidige engagementer, også når det aktuelle politiske miljø tages i betragtning.

Danmark er en frontløber i Uganda, når det kommer til støtte til civilsamfundet og står i en god position til at fortsætte den rolle. Gennem strategiske partnerskaber med danske civilsamfundsorganisationer drager Danmark fordel af konsultationer med disse organisationer om en række emner og engagementer inden for områder af fælles interesse. Det er med til at fremme synergier og fælles retning. Danmark er en stærk og førende fortaler for marginaliserede gruppers rettigheder i Uganda og har været aktivt engageret i politiske dialoger med konkrete resultater. Dette arbejde vil fortsat være vigtigt i de kommende år. Uganda var et af de første lande, hvor Danmark oprettede et Ungepanel. Ungepanelet har balanceret repræsentationen af køn, statsborgere/flygtninge, geografi og handicap. Det har understøttet fremme af aktiv repræsentation af unge og givet input til udviklingen af Danmarks strategiske ramme for Uganda. Det vil være en af de grupper, der regelmæssigt vil blive konsulteret som del af udviklingen af Danmarks engagement.

Derudover har Danmarks aftryk i Uganda dækket mange andre områder og aktiviteter, som angivet i nedenstående liste over instrumenter, der har været og fortsætter med at være aktive i landet. Dette omfatter forskningssamarbejde mellem danske og ugandiske universiteter, øget engagement fra danske private virksomheder samt en lang række interventioner, der implementeres som del af de strategiske partnerskabsaftaler med danske NGO'er og multilaterale partnere, herunder humanitær bistand.

OVERSIGT OVER DANMARKS VIGTIGSTE INSTRUMENTER I UGANDA

- Politisk dialog – bilateralt og via EU
- Partnerskab med EU, herunder EU's udviklingsbistand til Uganda
- Handelssamarbejde
- Bilateralt udviklingssamarbejde
- Multilaterale partnerskaber på både landeniveau og globalt niveau, herunder FN, Verdensbanken, klimafonde og andre specialiserede fonde mv.
- Strategiske partnerskabsaftaler med danske NGO'er
- Humanitær bistand
- Investeringsfonden for Udviklingslande
- Danida Sustainable Infrastructure Finance
- Danida Green Business Partnerships
- Forskningsamarbejde mellem danske og ugandiske universiteter via "Building Stronger Universities"
- Danske filantropiske fonde

5. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

Beskrivelsen af de strategiske målsætninger angivet nedenfor repræsenterer udmøntningen af de danske politiske prioriteter i engagementet med Uganda.

1. STRATEGISKE MÅLSÆTNING

Fremme en grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation.

Danmark stiler efter at bidrage til udviklingen af et klimarobust Uganda i balance. Håndtering af Ugandas klimarelaterede udfordringer er en væsentlig del af bekæmpelsen af fattigdom og ulighed og fremme af bæredygtig udvikling. Disse to mål er tæt forbundne. Primære tilgange vil være klimadiplomati, udviklingssamarbejde og økonomisk diplomati. Den danske private sektor byder på mange løsninger, når det kommer til at inspirere andre og tilbyde konkrete løsninger til en grøn og bæredygtig udvikling. Danmark vil derfor udvide erhvervsamarbejdet med Uganda, især inden for de grønne sektorer. Anvendelsen af førende danske løsninger vil blive understøttet for at bidrage til den grønne økonomiske transformation. Danmark vil gøre en ekstra indsats for at fremme løsninger, der bidrager til den tredelte bundlinje for dansk økonomisk diplomati: Inklusiv social udvikling, fremskridt inden for klima og miljø samt øget dansk beskæftigelse og eksport. Målet er at skabe en grøn, inklusiv og fattigdomsorienteret økonomisk transformation, der hjælper Uganda med at tilpasse sig og modvirke klimaforandringernes negative konsekvenser og samtidig fremmer retfærdig og bæredygtig udvikling.

Der vil være fokus på synergier mellem den grønne dagsorden og jobskabelse, ikke mindst med tanke på de mange unge, der kommer ind på arbejdsmarkedet hvert år. Opmærksomheden vil særligt blive rettet mod relevant faglig opkvalificering, jobskabelse og økonomisk indflydelse og status blandt de unge. Danmark vil arbejde på at understøtte Ugandas nationale klimabidrag (NDC) i overensstemmelse med Parisaftalen og Ugandas Climate Change Act fra 2021. Adgang til energi er afgørende for økonomisk udvikling, især med henblik på bekæmpelse af energifattigdom og sikring af ren energi til landbruget. Omend

Uganda i øjeblikket ikke er en stor udleder af CO₂, vil Danmark arbejde for, at Uganda vælger en energitransition baseret på grønne teknologier.

Storstilet klimatilpasning kræver tiltrækning af kommerciel og delvist kommerciel finansiering. Danmark vil bidrage til udviklingen af bæredygtige, økonomisk rentable finansieringsmodeller til klimatilpasning og forbedring af rammebetingelserne for grønne investeringer i Uganda. Dette vil også bidrage til Danmarks internationale lederskab inden for klimatilpasning og mobilisering af grøn finansiering.

Der vil være særligt fokus på skov, herunder naturskov, mindre privat skov og træplantager samt den rolle, de spiller i klimatilpasning, emissionsreduktion, biodiversitet, og inklusiv udvikling. Der er brug for en bredspektret og integreret tilgang, der omfatter bæredygtig forvaltning af miljøressourcer for at sikre reduktion af skovrydning, genskovning og plantning af nye træer. En sådan integreret tilgang kan kombinere beskyttelse af skov, reetablering af degraderede eller forringede skove, oprettelse af mindre skove til brændsel og andre formål, udvikling af skovlandbrugssystemer og forbedring af energieffektivitet som grundlæggende elementer. Det er i den forbindelse også vigtigt at inkludere den private sektor og at mobilisere privat kapital.

Der vil være særligt fokus på de fattigste og mest sårbare mennesker i de aktiviteter, der relaterer sig til den indbyrdes sammenhæng mellem klimaforandringer og fattigdom. Flygtninge og værtssamfund er særligt sårbare. Ugandas demografi taget i betragtning er de unge desuden en vigtig gruppe, der skal involveres og fokuseres på for at kunne skabe varig forandring. Endelig har det vist sig, at klimaforandringer rammer kvinder hårdest, og derfor vil køn være en integreret del af den inklusive grønne transformation.

Forvaltning af natur, økosystemer og miljøet er afgørende, herunder via naturbaserede løsninger, som samlet set giver en positiv fordel for biodiversiteten. Flere danske aktører, herunder fonde og NGO'er, er aktive på dette område, hvilket gør synergier og komplementaritet til en vigtig mulighed.

Danmark vil bruge sine styrker og ressourcer til at fremme en sund omstilling hen imod sikre, klimarobuste og bæredygtige byer i Uganda. Der vil være særligt fokus på øget eller forbedret adgang til rent vand. Det er et område, hvor Danmark besidder stærke kompetencer – især inden for energieffektiv vandforsyning.

2. STRATEGISKE MÅLSÆTNING

Støtte bæredygtige og varige løsninger i Uganda som værtsland for flygtninge fra skrøbelige nabolande og dermed understøtte landets stabiliserende rolle i regionen.

Danmark vil fortsætte med at bidrage til fremme af regional fred og stabilitet og med at støtte Uganda som en vigtig partner i at sikre bæredygtige, lokale løsninger på presset fra flygtningene.

Med Ugandas betydelige rolle og stemme i fredsbevarelse i regionen vil Danmark sikre dialog med og støtte til Uganda i håndteringen af udfordringer som voldelig ekstremisme og terrorisme, der truer den regionale stabilitet og fremgang. Danmark vil tilskynde Uganda til at spille en konstruktiv rolle i udarbejdelsen af løsninger til kriser i nabolandene.

Danmark vil fortsat støtte Ugandas progressive flygtningepolitik, herunder gennem aktiv deltagelse i CRRF, hvor relevante, centrale interessenter mødes – bl.a. regeringen, udviklingspartnere samt repræsentanter fra flygtninge og værtssamfund. Med flere eksisterende politikker og sektorplaner for Uganda, der understøtter flygtningeindsatsen, vil Danmark ikke mindst fokusere på at fremme implementeringen af disse.

Danmark vil fremme en tilgang, der sikrer sammenhæng mellem det humanitære, udviklingsfremmende og fredskabende arbejde (HDP-neksus), herunder komplementaritet og koordinering på tværs af de tre søjler. Danmark vil fortsætte dialogen med Ugandas regering for at fremme en gradvis omlægning af indsatser til nationale systemer og budgetter, samtidig med at disse systemers nuværende svagheder og udfordringer haves for øje. Ud over den politiske dialog med centrale ugandiske myndigheder, skal denne dialog være målrettet den private sektor, internationale organisationer, FN, herunder vigtige FN-organisationer, der har mandat til og er i en position til at fremme løsninger, samt internationale finansieringsinstitutioner og ikke-statslige organisationer. Formålet vil være at opretholde den politiske vilje og fælles tilgang til at sikre asylsystemet for flygtninge i Uganda og samtidig adressere både humanitære behov og udviklingsbehov for flygtninge og værtssamfund.

Derved vil Danmark strategisk fremme langsigtede løsninger, der har til formål at gøre flygtninge selvhjulpne, skabe job og forbedre adgangen til social sikkerhed. Formålet vil være at understøtte et mere retfærdigt og humant asylsystem, hvor flere hjælpes i de regioner, der er oprindelsessted for kriser og konflikt, og hvor fordrivelse kan imødegås og afhjælpes.

3. STRATEGISKE MÅLSÆTNING

Styrke demokratiske værdier samt beskytte opretholdelse af menneskerettigheder og civilsamfundets råderum.

Danmark vil med en løsningsorienteret tilgang engagere sig stærkt i kampen for demokratiske værdier og respekt for menneskerettigheder i Uganda og dermed også bidrage til øget politisk robusthed og langvarig stabilitet.

Danmark vil bruge sin førende rolle på området til fortsat at fremme demokratiske værdier, ansvarlige institutioner, civilsamfundets råderum og respekt for menneskerettigheder for alle, samtidig med at understøtte Uganda i at nå de mål på området, som er angivet i Ugandas forfatning og Ugandas Nationale Udviklingsplan.

Danmark vil fortsat styrke dialogen med politiske interessenter hvor emner kan bringes op, som Danmark finder bekymrende, for eksempel straffrihed ved krænkelser af menneskerettigheder og beskyttelse af marginaliserede gruppers rettigheder. Danmark vil gøre dette bilateralt, gennem EU og sammen med andre ligesindede lande samt vigtige FN-organisationer, for eksempel UNAIDS. Endvidere vil Universal Periodic Review i FN's Menneskerettighedsråd fortsætte med at være et vigtigt redskab til at fremme og understøtte menneskerettigheder i Uganda.

Danmark vil målrette sin støtte til de interessenter, der er mest effektive til at skabe muligheder for fremgang og – i overensstemmelse med principperne for lokalt ledet udvikling – fokusere på lokalt ejer- og lederskab. Både ansvarshavere, i form af statsinstitutioner, og rettighedshavere, der repræsenteres af civilsamfundet, vil være engageret i indsatsen for at fremme demokratisk og inklusiv regeringsførelse. Danmark vil især være opmærksom på fremme af ligestilling mellem kønnene, kvinders og pigers rettigheder, unge, SRSR, beskyttelse af marginaliserede grupper samt miljø- og klimarettigheder. Som en af de førende internationale partnere inden for anti-korruption vil Danmark bruge sin position til at fortsætte med at fremme effektive og ansvarlige institutioner og bekæmpelse af korruption.

Danske civilsamfundsorganisationer, især de strategiske partnere, samt dem, der modtager tilskud gennem fælles finansieringsordninger, vil være væsentlige partnere. Vi vil arbejde sammen for at fremme synergier og afstemme tilgangen til fælles udfordringer. Engagementer med andre former for sociale bevægelser som fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer, der fremmer sociale og økonomiske rettigheder, vil også blive udforsket. Danmark vil også fortsætte sine stærke og nære relationer med fællesskaber, der understøtter marginaliserede grupper.

DEN STRATEGISKE RAMMES OVERORDNEDE INDVIRKNING

INDVIRKNINGSNIVEAU

OVERORDNET VISION

At styrke regional og national stabilitet samt Ugandas velstand ved at støtte landet til at opnå en grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation med respekt for menneskerettigheder, og hvor landet fastholder sin åbne politik med at huse flygtninge fra nabolandene.

STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

1. Fremme en grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation.

2. Støtte bæredygtige og varige løsninger i Uganda som værtsland for flygtninge fra skrøbelige nabolande og dermed understøtte landets stabiliserende rolle i regionen.

3. Styrke demokratiske værdier samt beskytte opretholdelse af menneskerettigheder og civilsamfundets råderum.

INDIKATORER OG VERIFIKATIONSMIDLER

1. Klimatilpasning: Følsomhed over for klimaforandringer og klimaudsving

Øget modstandsdygtighed og tilpasningsevne for mennesker samt fysiske og naturlige systemer. Antal oprettede grønne arbejdspladser omregnet til fuldtidsbeskæftigede.

Verifikationsmidler: Ugandas nationale indeks for klimasårbarhed i det reviderede nationalt bestemte bidrag og Nationale udviklingsplan III (målsætning i henhold til mål 5) (2022: 3.5). ND-GAIN Landeindeks for sårbarhed over for klimaforandringer og beredskab.

2. Produktive og grønne systemer for landbrugsfødevarer

Øget produktivitet blandt småbønder og inden for agro-industrien gennem inkorporering af risici og muligheder inden for klimaforandringer, miljø og skovbrug.

Verifikationsmidler: SDG 2.4.1 – Andel af landbrugsarealet hvor der dyrkes produktivt og bæredygtigt landbrug (FAO).

3. Skove til klima og udvikling

Forbedre bidraget fra Ugandas skovressourcer til bæredygtig udvikling, herunder emissionsreduktion, tilpasning til klimaforandringer, biodiversitet og oprettelse af nye arbejdspladser.

Verifikationsmidler: FAO SDG 15.1.1 Skovareal som andel af det samlede landareal.

4. Grønne innovationer i stor skala

Privat finansiering mobiliseret for en grøn, økonomisk transformation.

Øget brug af naturbaserede løsninger, agro-økologi og andre lignende tilgange.

Verifikationsmidler: Privat finansiering, der bidrager til nationalt klimabidrag som rapporteret til UNFCCC.

1. Befolkningernes modstandsdygtighed i flygtningeberørte områder

Øget produktivitet, indkomst og aktiver, herunder gennem indførelse af klimasmarte teknikker.

Verifikationsmidler: Ugandas ministerium for vand og miljø, Ugandas Nationale Statistiske Bureau for levestandardundersøgelser.

2. Flygtninge og værtssamfund sameksisterer mere fredeligt

Fald i konflikter på grund af ressourcer og land.

Verifikationsmidler: Rapporter fra International Refugee Rights Initiative (IRRI).

3. SRSR- og SGBV-ydelser og information til unge

Unge og kvinder blandt flygtninge og værtssamfund gøres selvhjulpne og selvstændiggøres til at gøre krav på og tilgå integrerede SRSR-/SGBV-oplysninger og -tjenester af høj kvalitet.

Verifikationsmidler: Ugandas sundhedsministerium, National GBV Database, UNFPA, WHO, Ugandas demografiske sundhedsundersøgelse.

1. Inddragelse af civilsamfundet

Øget deltagelse fra borgerne, herunder unge og kvinder, i beslutningsprocesser.

Verifikationsmidler: Afrobarometer, Civil Society Sustainability Index score, Global Gender Gap Report Score, Mo Ibrahim Index of African Governance, Rule of Law score, Economist Intelligence Unit, Democracy Index.

2. Ansvarlighed

Styrket ansvarlighed i statsinstitutionerne, herunder anti-korruptionsindsatser.

Verifikationsmidler: Governance Accountability Score, Afrobarometer, Mo Ibrahim Index of African Governance, Rule of Law score.

3. Menneskerettigheder

Styrket beskyttelse af menneskerettigheder for alle, herunder marginaliserede grupper.

Verifikationsmidler: Uganda National Standard Indicator Framework (SDG), Afrobarometer, Mo Ibrahim Index of African Governance, World Justice Project, grundlæggende rettigheder, adgang til retfærdighed, civilret og strafferet.

6. MONITORERING AF DANMARKS ENGAGEMENT I UGANDA

Det vil være et fælles ansvar for den danske ambassade i Kampala og relevante kontorer i Udenrigsministeriet i København at monitorere og vurdere resultaterne af Danmarks brede engagement i Uganda, understøtte implementeringen af den strategiske ramme samt evt. drøfte behovet for justeringer i politik, instrumenter og tilgang. Effektiv monitorering vil muliggøre nødvendige og relevante justeringer og tillade en fleksibel og tilpasningsdygtig implementering, der følger skift i konteksten, for eksempel i den politiske og økonomiske udvikling, hastige klimarelaterede ændringer eller udbrud af pandemier.

Årlige dialogmøder mellem ambassaden og Udenrigsministeriets ledelse sætter den strategiske retning og vurderer relevansen for Danmarks brede engagement i Uganda og behovet for justeringer. Dette giver også grundlag for den bilaterale politiske dialog med Ugandas regering, herunder det årlige møde om det bilaterale udviklingsprogram, og andre relevante partnere og interessenter såsom civilsamfundet, multilaterale- og udviklingsrelaterede partnere og virksomheder.

7. DET BILATERALE UDVIKLINGSPROGRAM FOR UGANDA 2023-2028

PRIORITETER OG STRATEGISKE OVERVEJELSER

Det bilaterale udviklingsprogram vil blive baseret på Danmarks *strategiske prioriteter* og være afstemt med Ugandas regerings nationale udviklingsplan. Det bilaterale udviklingsprogram vil bestå af projekter, der er udformet, så de adresserer målsætningerne for den strategiske ramme for Uganda. De bilaterale udviklingsindsatser skal samtidig implementeres i samspil med globale programmer samt instrumenter, der ikke er relateret til bistand, som for eksempel politisk dialog og kommercielt samarbejde.

Danmark vil fortsat samarbejde med bilaterale udviklingspartnere, EU, FN og andre multilaterale organisationer og internationale finansieringsinstitutioner, partnere under de strategiske partnerskabsaftaler, det ugandiske og internationale civilsamfund samt private og kommercielle virksomheder. Tilsvarende vil det være af afgørende betydning at opretholde regelmæssig og åben kontakt med relevante ugandiske ministerier, departementer og agenturer.

UDVIKLINGSPROJEKTER, DER FREMMER GRØN, BÆREDYGTIG OG INKLUSIV ØKONOMISK TRANSFORMATION

Det vil være en central prioritet for Danmark at føre an inden for klimatilpasning. På såvel nationalt som globalt plan er der behov for at udvikle nye metoder til at igangsætte omfattende klimatilpasning og til at gøre det finansielle system grønnere. Da klimaforandringer og fattigdom er tæt forbundne i Uganda, er støtten til klimatilpasning i Uganda en del af et generelt indsatsområde til støtte for grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk transformation. Arbejdsløshed og barrierer for inklusion på arbejdsmarkedet er vanskelige problemer, især for de unge. Den økonomiske transformation skal øge lokal produktivitet og beskæftigelse og samtidig bane vejen for et grønt Uganda i balance. Inklusiv økonomisk vækst og en nedbringelse af flerdimensionel fattigdom er afgørende for den grønne økonomiske transformation i henhold til den første strategiske målsætning samt Ugandas rolle som vært for flygtninge i henhold til den anden strategiske målsætning.

Kommerciel finansiering af tilpasning til klimaforandringer

Inddragelse af den lokale og globale private sektor er afgørende for at opnå omfattende tilpasning til klimaforandringerne. Dette vil også bidrage til Danmarks overordnede ambition om at lede de globale finansieringsstrømme i en grøn retning. Øget adgang til lån og finansiering til de unge, herunder unge iværksættere, er af afgørende betydning for denne ambition. Aktiviteterne adresserer en del rammebetingelser og barrierer, der forhindrer markedsbaseret tilpasning til klimaforandringerne, især i landbrugssektoren og agroindustrien. Dette inkluderer mangel på rentable grønne projekter, der kan finansieres, begrænset viden blandt bønderne samt finansieringsinstitutioner med utilstrækkelige rammer for vurdering og prisfastsættelse af klimarelaterede risici. En specifik barriere er manglende standarder for

klimatilpasningsfinansiering. Parallelt hermed vil der bl.a. blive taget hensyn til fordelene for biodiversitet, jordbundskvalitet og beskyttelse af naturressourcer, herunder skove.

Grønne og produktive systemer for landbrugsfødevarer

Øget indkomst og produktivitet blandt Ugandas småbønder og agro-industrien er vigtig for Ugandas økonomiske transformation og fattigdomsbekæmpelse. Klimaforandringer og -udsving udgør en trussel mod landbrugsproduktion, forarbejdning og eksport – en vigtig økonomisk sektor og komparativ fordel for skabelsen af nye arbejdspladser og indkomst for småbønderne. Der er behov for klimatilpasning i alle dele af forsyningskæderne: Hos bønderne, i forarbejdningsvirksomhederne og på eksportørniveau. Et ofte overset segment er de vigtige støttefunktioner, herunder logistik, lager, input og affaldshåndtering, som alt sammen har betydning for at gøre systemer for landbrugsfødevarer grønnere. Vedvarende energi i forhold til grønne værdikæder og reduktion af affald og spild er en del deraf. Det omfatter eksempelvis kølekæder samt dekarbonisering af landbruget. Aktiviteter på dette område vil opbygge kapacitet på alle niveauer i landbrugets forsyningskæder for derved at øge tilpasningsevnen, inklusion, rentabilitet, indkomst og beskæftigelse blandt Ugandas bønder og i landbrugsindustrien. At arbejde på og være fortalere for rammebetingelser for grønne investeringer, skabelse af nye arbejdspladser og produktion kan være en del af disse interventioner. Regional handel spiller en vigtig rolle for Ugandas landbrug og for oprettelsen af nye arbejdspladser. Der er behov for at reducere særligt de tekniske handelshindringer, såvel som at udvide de grønne elementer i dette arbejde, for eksempel gennem grønne standarder for landbrugsråvarer. Danmark vil også være særligt opmærksom på at støtte handlen mellem Uganda og Danmark/EU, herunder ved at adressere mulige fremtidige ændringer i lovgivningen om handel i og med EU.

Skove til klima og udvikling

Fremme af bæredygtig skovforvaltning i Uganda er afgørende for tilpasning til klimaforandringerne, miljøbevarelse og socioøkonomisk transformation. Der er behov for en helhedsorienteret, bredspektret, integreret og sammenhængende tilgang for at realisere de ønskede fordele. Mulige mål kan være at reducere skovrydningen, genopretning af skove, genskovning, skovbevarelse samt skovrejsning, dvs. at plante nye skove eller mindre skove og træplantager, som foretages af enkeltpersoner eller i fællesskab på en bæredygtig måde. Relaterede initiativer omfatter genopretning af økosystemer, skovlandbrug, retshåndhævelse relateret til skovrydning og tilknyttede institutionelle systemer. Øget lokal indkomst fra skov er særligt vigtigt i sig selv, men også for at stoppe rydningen af naturskove og skovarealer, herunder udvikling af værdikæder for træ og biprodukter (andre skovprodukter end træ) og mobilisering af privat kapital. Lige så vigtigt i en ugandisk kontekst er initiativer, der minimerer behovet for biomasse som energikilde. De primære principper bør være lokal skovforvaltning med inddragelse af befolkningen, god forvaltningspraksis på skovområdet på flere niveauer, individuelt samt kollektivt ejerskab, kommercielle træplantager og solid monitorering.

Grønne og produktive innovationer

Klimakrisen kræver innovation, og Danmark vil understøtte dette under det nye bilaterale program. Ved at trække på input fra etablerede økonomiske aktører samt unge iværksættere ønsker Danmark at udforske nye indsatsområder, der relaterer sig emissionsreduktion, klimatilpasning eller miljø, hvilket kan være katalytisk og skalerbart. Det kan omfatte målrettede indsatser for at forbedre skovarealet eller standse skovrydningen samt fremme naturbaserede løsninger og agro-økologi. Flere danske aktører, herunder NGO'er og private fonde, udfører et vigtigt arbejde på dette område og giver mulighed for synergier og komplementaritet. Andre elementer kunne være udvikling af CO2-markeder, institutionel kapacitetsopbygning, for eksempel inden for miljø eller meteorologisk relaterede ydelser, støtte af omstillingen hen mod grønne bæredygtige byer, brug af dansk grøn teknologi, interventioner, der relaterer sig til betaling af økosystemtjenester eller andre emner inden for det brede område under klimaforandringer og miljø.

BOKS 1: FORVENTEDE RESULTATER

- Mobilisering af privat finansiering af klimatilpasning i landområderne.
- Øget produktivitet blandt småbønder og inden for agroindustrien gennem inkorporering af risici og muligheder inden for klimaforandringer og miljø.
- Fremme af en grøn økonomisk transformation via skalerbare interventioner inden for klimaforandringer og miljø.
- Forbedring af bidraget fra Ugandas skovressourcer til bæredygtig udvikling, herunder emissionsreduktion og klimatilpasning, biodiversitet og jobskabelse.
- Udvidet brug af naturbaserede løsninger, agro-økologi, regenerativt landbrug og lignende tilgange til genopretning af jordbunden og bæredygtigt landbrug.
- Opbyggelse af modstandsdygtighed og tilpasningsevne for mennesker, såvel som for fysiske og naturlige systemer.

Synergier og komplementaritet

Danmark vil fortsat udvikle og udnytte synergier mellem engagementer i det bilaterale udviklingsprogram og andre danske instrumenter og aktiviteter. Et vigtigt redskab vil være Danida Sustainable Infrastructure Finance (DSIF), som finansierer og opfører et storskala vandrensnings- og drikkevandsanlæg i udkanten af Kampala med et budget på over en milliard kroner. Det bilaterale program og DSIF har også tydelige forbindelser til danske virksomheder, hvoraf mange leverer grønne løsninger. Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) er ved at overtage de danske aktier i aBi Finance, og der forventes tæt samarbejde i det fremtidige program. Andre vigtige instrumenter omfatter Danida Market Development Partnership/Danida Green Business Partnership og forskningsmidler, der på nuværende tidspunkt har prioriteter tilsvarende denne strategi.

UDVIKLINGSPROJEKTER DER STØTTER BÆREDYGTIGE OG VARIGE LØSNINGER I UGANDA SOM VÆRTSLAND FOR FLYGTNINGE FRA SKRØBELIGE NABOLANDE OG DERMED UNDERSTØTTER LANDETS STABILISERENDE ROLLE I REGIONEN

Under det andet strategiske mål vil det bilaterale udviklingsprogram støtte Ugandas stabiliserende rolle i regionen ved at fremme omfattende støtte til Uganda som et førende værtsland for flygtninge. Danmark vil fortsat fremme modstandsdygtigheden over for klimaforandringer, selvhjulpethed, indkomstskabelse og adgang til SRSR-tjenester i de flygtningeberørte områder, målrettet både flygtninge og værtssamfund. Kvinder og unge vil være de primære målgrupper.

Modstandsdygtighed i flygtningeberørte områder og regioner

Danmark vil støtte modstandsdygtigheden i flygtningeberørte områder, herunder med stærkt fokus på klimatilpasning. Ifølge flere undersøgelser og vurderinger har tidligere indsatser givet positive resultater, og Danmark ønsker at forstærke og udvide den positive indvirkning yderligere på dette område. Aktiviteterne skal øge modstandsdygtigheden over for klimaforandringer og fremme bæredygtighed og landbrugssystemernes produktivitet i de mindre landbrug, især blandt flygtninge og i flygtningeberørte samfund. Dette vil omfatte interventioner, der fremmer fødevarer sikkerheden i husholdningerne og forbindelserne til markederne. Eftersom distrikterne, der er vært for flygtninge, oplever et omfattende pres på job og ydelser på grund af det voksende antal unge i både værtssamfundene og i flygtningebefolkningen, vil det kræve yderligere fokuserede indsatser, der er målrettet mod inklusion af de unge i erhvervslivet. Indsatser, der fremmer biodiversitet og bæredygtig forvaltning af miljø og naturressourcer, vil også blive prioriteret. Det gælder især indsatser med fokus på skov, som spiller en meget vigtig rolle for land-samfundenes indkomstmuligheder og har stor betydning for den sociale samhørighed og den fredelige sameksistens mellem flygtninge og værtssamfund. Tilgængeligheden af landbrugsrelaterede infrastruktur i landdistrikterne og disses modstandsdygtighed over for klimaforandringer er vigtig for at forbedre indtægtsmulighederne i landbruget og vil derfor også blive understøttet. Generelt vil indsatser, der forbedrer de mindre landbrugs modstandsdygtighed over for belastninger og påvirkninger fra klimaforandringer, klimavariabilitet og ekstreme vejrphænomener, blive støttet.

Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR) og forebyggelse af seksuel og kønsbaseret vold

Det fortsat høje antal teenagegraviditeter, uopfyldte behov for familieplanlægning og udbredt forekomst af seksuel og kønsbaseret vold, både blandt flygtninge og i værtssamfundene, kræver opmærksomhed og SRSR-ydelser. Udfordringerne blev i høj grad forstærket af COVID-19-pandemien og den dertilhørende langvarige lukning af skolerne i Uganda. I partnerskab med multilaterale- og civilsamfundsorganisationer vil Danmark støtte kvinder og unges adgang til og brug af kvalitetsydelser relateret til SRSR og forebyggelse samt håndtering af sager om seksuel og kønsbaseret vold. Indsatserne vil have særligt fokus på unge.

Understøtte implementeringen af Ugandas Comprehensive Refugee Response Framework

Danmark vil fortsat støtte Uganda i arbejdet med at implementere *Global Compact on Refugees* og *Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF)* i flygtningebosættelser og værtssamfund. Danmark vil støtte indsatser, der kan styrke sammenhængen (nexus) mellem det humanitære, udviklingsmæssige og fredsopbyggende arbejde (HDP-tilgangen) og støtte implementeringen af sektorplaner under CRRF. Behovet for at fremskynde arbejdet med at integrere flygtninge i de nationale systemer og på arbejdsmarkedet, og derved understøtte muligheder for integration, vil udgøre et vigtigt aspekt af Danmarks engagement.

I overensstemmelse med Danmarks udviklingspolitiske strategi vil Danmark arbejde på at sikre langsigtede og bæredygtige løsninger, der reducerer humanitære behov og styrker flygtninges modstandsdygtighed og gør dem selvhjulpne. Danmark vil arbejde på at sikre stærke synergier med relevante internationale partnere, danske private fonde og danske strategiske partnere, der arbejder inden for de samme områder. Mange nationale politikker og planer er allerede i overensstemmelse med CRRF'en og på plads i Uganda. Danmark vil derfor arbejde for at støtte Uganda på den mest effektive måde i den næste fase, dvs. implementering af planerne og politikkerne.

BOKS 2: FORVENTEDE RESULTATER

- Forbedret modstandsdygtighed over for klimaforandringer og klimavariabilitet i flygtningeberørte områder, herunder gennem tilpasning og brug af klimasmarte landbrugsteknikker.
- Forskellige flygtningegrupper samt flygtninge og værtssamfund sameksisterer mere fredeligt.
- Unge og kvinder blandt flygtninge og værtssamfund er i stand til at gøre krav på og tilgå integrerede SRSR-/SGBV-oplysninger og -ydelser af høj kvalitet.
- Styrket implementering af Global Compact on Refugees og CRRF i Uganda i overensstemmelse med en HDP-neksustilgang.

Synergier og komplementaritet

Danmark vil fremme synergier mellem de forskellige kanaler, hvorigennem Danmark støtter Uganda som værtsland for flygtninge. Dette vil indebære at søge efter komplementaritet i forhold til den humanitære finansiering, primært gennem UNHCR og WFP, og med de aktiviteter, der implementeres gennem de danske strategiske partnerskaber. På tilsvarende vis vil synergier blive udforsket med aktiviteter, der er medfinansieret af Danmark, og som implementeres af organisationer som Verdensbanken, UNFPA, UNICEF, Education Cannot Wait, Global Partnership for Education samt private fonde som LEGO Fonden og deres aktiviteter i uddannelsessektoren i Uganda.

UDVIKLINGSPROJEKTER, DER STYRKER DEMOKRATISKE VÆRDIER SAMT BESKYTTER OPRETHOLDELSE AF MENNESKERETTIGHEDER OG CIVILSAMFUNDETS RÅDERUM.

I overensstemmelse med "Fælles om Verden" er fremme af demokrati og menneskerettigheder grundlaget for det bilaterale udviklingsprogram i Uganda. Danmark vil give harmoniseret, koordineret og sammenhængende støtte til styrkelse af demokratiske værdier og god regeringsførelse, beskytte og forbedre civilsamfundets råderum, fremme og beskytte menneskerettigheder, forbedre adgangen til domstolsprøvelse og styrke effektive og ansvarlige institutioner, herunder indsatser til bekæmpelse af korruption. Danmark vil på disse områder fortsat spille en førende rolle som international partner og tage ansvar for at fremme donorkoordinationen. I valget af partnerskaber og tilpasning til nationale politikker, vil Danmark arbejde ud fra principper om lokalisering og lokalt lederskab.

Beskyttelse og fremme af menneskerettigheder

Danmark vil fortsat bruge sin position som førende partner til at understøtte beskyttelse og fremme af menneskerettigheder og forebyggelse af straffrihed i tilfælde af krænkelser. Der vil være særligt fokus på fremme af ligestilling mellem kønnene, kvinder og pigers rettigheder, SRSR, beskyttelse af marginaliserede grupper samt miljø- og klimarettigheder. Dette omfatter støtte til fortalervirksomhed i relation til implementering af eksisterende rammer for menneskerettigheder og nødvendige lovreformer, der styrker rettighedshavernes evne til at kræve og forsvare sine rettigheder og stille ansvarshaverne til ansvar. Samtidig er der behov for målrettet kapacitetsopbygning for at facilitere dialogen mellem rettigheds- og ansvarshavere.

Adgang til domstolsprøvelse og retfærdig, lige behandling spiller en vigtig rolle i styrkelsen af rettigheder for fattige og sårbare grupper, der fortsat oplever marginalisering i forhold til det lovgivningsmæssige og socioøkonomiske miljø i Uganda. Danmark vil primært bruge partnerskaber med civilsamfundet til at bidrage til at styrke adgang til domstolsprøvelse og adgang til retshjælp, især til fattige, sårbare og marginaliserede grupper.

Styrkelse af civilsamfundets inddragelse og beskyttelse af dets råderum

Den mangeårige danske støtte til Ugandas civilsamfund har været afgørende i opbyggelsen af stærke og forskelligartede organisationer, der kan mobilisere borgere og holde regeringen ansvarlig. Civilsamfundet i Uganda spiller en afgørende rolle i at støtte borgerne til at give udtryk for deres bekymringer, kræve deres rettigheder og deltage aktivt i beslutningstagningen. Danmark vil bruge partnerskaber til fortsat at yde støtte gennem og til civilsamfundet for at opretholde og styrke den rolle, som er under stigende pres. Danmark vil bidrage til at fremme civilsamfundet og styrke borgernes engagement i forhold til at holde regeringen ansvarlig, forbedring af adgang til information og beskyttelse af civilsamfundets råderum, herunder inden for miljø. Der vil være særligt fokus på kvinder og piger, unge og marginaliserede grupper, som ofte er i fare for at blive ladt i stikken. Målrettet støtte til organisationer, der ledes af unge, vil blive prioriteret.

Styrkelse af ansvarlige og demokratiske institutioner

Gennemsigtighed og ansvarlighed i den offentlige forvaltning og bekæmpelse af korruption spiller en afgørende rolle i styrkelsen af god regeringsførelse. Danmark vil støtte civilsamfundsorganisationer, der arbejder på at fremme ansvarlighed, samt udvalgte offentlige institutioner inden for målrettede områder med henblik på at styrke deres rolle som ansvarshavere, herunder deres kapacitet til at reagere på borgernes behov og bidrage til at opbygge tillidsfulde relationer borgerne og stat imellem. Dette omfatter blandt andet en forbedring af regeringens ansvarlighed over for borgerne, forebyggelse af korruption samt styrkelse af inklusive beslutningsprocesser.

På tværs af alle interventioner vil det bilaterale program sikre ligestilling mellem kønnene og inklusion og deltagelse af unge samt anvende en menneskerettighedsbaseret tilgang, der fremhæver kerneprincipperne for deltagelse, ligebehandling, ansvarlighed og gennemsigtighed.

BOKS 3: FORVENTEDE RESULTATER

- Styrket deltagelse fra civilsamfundet og borgerne, herunder unge, kvinder og marginaliserede grupper, i beslutningsprocesser og engagement for at holde regeringen ansvarlig.
- Styrket ansvarlighed blandt udvalgte statsinstitutioner for at reagere på borgernes behov.
- Styrket beskyttelse af menneskerettigheder og adgang til domstolsprøvelse, især for sårbare grupper.
- Styrket engagement og kapacitet i civilsamfundet og blandt borgerne for at gøre krav på og forsvare deres rettigheder, herunder marginaliserede gruppers rettigheder, holde ansvarshaverne ansvarlige og styrke adgangen til domstolsprøvelse.

Synergier og komplementaritet

De strategiske partnerskabsaftaler (2022-25) med danske civilsamfundsorganisationer vil supplere de ovennævnte indsatser, idet flere af disse organisationer sigter efter at fremme demokratiske værdier, civilsamfundets råderum og menneskerettigheder. Det gælder bl.a. seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Samtidig skal der sættes fokus på kvinders, unges og marginaliserede gruppers deltagelse i implementeringen. Der forventes tæt dialog og udveksling af erfaringer og udfordringer på området.

Civilsamfund i Udvikling (CISU) vil også supplere indsatserne på området, herunder fremme og beskyttelse af marginaliserede gruppers rettigheder og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Derudover kan "Claim your Space"-puljen under den danske organisation Globalt Fokus supplere nødarbejdet ved at yde økonomisk støtte til Ugandas civilsamfund og risikoudsatte menneskerettighedsforkæmpere.

STRATEGISKE OVERVEJELSER

Flere *strategiske overvejelser* er særligt vigtige i udformningen af alle Danmarks fremtidige engagementer i landet, når den strategiske ramme skal konkretiseres i projekter.

Partnerskabet mellem Ugandas regering og udviklingspartnere i håndteringen af det store antal flygtninge i Uganda har givet gode resultater under Global Compact-initiativet for flygtninge og CRRF. Samarbejdet om støtte til landbruget og udvikling af den private sektor har også været positivt. Dialogen om valg, menneskerettigheder og civilsamfundets indsnævrede råderum har været mere udfordrende, og i stigende grad i løbet af de seneste år.

Ugandas regering giver udtryk for, at man ønsker større indsigt i og kontrol med internationalt udviklingssamarbejde, og der er et udtrykkeligt ønske om, at interventionerne skal kanaliseres gennem staten ("on budget"). De fleste bilaterale partnere, herunder Danmark, finder det vanskeligt at kanalisere støtte gennem staten. Ud over bekymringer vedrørende ansvarlighed og finansiel forvaltning, omfatter andre konkrete usikkerheder behovet for mere gennemsigtighed samt prioriteter i budgettet, for eksempel de begrænsede budgetter til de sociale sektorer. Danmark vil dog bestræbe sig på, at den danske støtte er fuldt ud i overensstemmelse med nationale og lokale politikker og udviklingsplaner samt er gennemskelig og transparent ift. Ugandas regering.

Det er fortsat muligt at have en dialog med regeringen og andre vigtige partnere, selv vedrørende svære emner, og derved opnå resultater. Der er villighed til at have en EU-Uganda politisk dialog og regelmæssigt engagement på forskellige niveauer. Endvidere etableredes der under den internationale, ligesindede partnergruppe under Danmarks formandskab et højniveauforum til forbedring af dialogen med Uganda vedrørende regeringsførelse, rettigheder og økonomiske reformer. I den politiske dialog med Ugandas regering – bilateralt og fælles med EU-delegationen og medlemslandene – vil Danmark fortsætte med at bringe spørgsmål, der er vigtige for Danmark og for implementeringen af denne strategi, på bane. Det gælder bl.a. demokratisk regeringsførelse, beskyttelse af menneskerettigheder og marginaliserede grupper samt spørgsmål vedrørende klimaforandringer, miljøbeskyttelse og værtskabet for flygtninge. Det tætte nordiske samarbejde i Uganda om spørgsmål af høj fælles prioritet vil fortsætte, for eksempel ligestilling mellem kønnene, pressefrihed og beskyttelse af marginaliserede gruppers rettigheder.

Økonomisk, social, politisk og miljømæssig transformation er afgørende i alle hjørner af Uganda, og det bilaterale udviklingsprogram vil blive implementeret over hele landet. En særlig indsats vil blive rettet mod at sikre, at strategien ikke lader nogen i stikken. Nogle aktiviteter vil derfor have særligt geografisk fokus på værtsområder for flygtninge, som er berørt af kriser i nabolandene, og som desuden i høj grad er plaget af fattigdom og klimarelaterede udfordringer. I disse områder medfører det store antal flygtninge og den voksende lokalbefolkning forøgede sociale, økonomiske og sundhedsmæssige behov samt miljøforringelse.

Danmark vil bevare et stærkt fokus på lokalisering og bæredygtighed, herunder når det kommer til valg af partnerskaber og sikre at indsatserne er afstemt med nationale politikker samt støtte til lokalt lederskab, koordination og kapacitetsopbygning.

Det vil være vigtigt at kunne reagere på ændringer i konteksten i forhold til scenarierne og samtidig sikre fremdrift mod indfrielse af strategiens målsætninger i forbindelse med implementeringen af det bilaterale udviklingsprogram. Styring og implementering vil bygge på erfaringer, fleksibilitet og tilpasningsdygtighed for at sikre, at strategien og dens konkrete interventioner forbliver relevante.

Udviklingsprojekterne vil blive strategisk udformet, så de fremmer ligestilling mellem kønnene og være målrettet kvinder og unge, hvor relevant.

BUDGETOVERSLAG

Tilsagn	DKK millioner
Samlet budget	650
Tilsagn 2023	50
Tilsagn 2024-2028	600

BILAG 2: NØGLETAL FOR UGANDA

INDIKATOR	VÆRDI	ÅR	KILDE
Økonomiske nøgletal			
Areal, km ²	241.550,0	2015	WB WDI
Befolkning	45.853.778	2021	WB WDI
Bruttonationalprodukt, BNP, mia. USD	40,53	2021	WB WDI
Procentdel af befolkningen under 30	77,5	2014	UBOS
Årlig økonomisk vækst i BNP, %	3,5	2021	WB WDI
Forventet vækst i BNP i finansåret 23, %	5,7	2023	WB
Bruttonationalindkomst, BNI pr. indbygger, USD	760	2021	WB WDI
Vækst i BNI pr. indbygger	-2,49	2021	WB WDI
Ease-of-doing-business-indeks, Uganda, 1-189	116	2019	WB EDBI
Offentlige udgifter, % af BNP	13,67	2020	WB WDI
Skatteindtægter, % af BNP	11,4	2020	WB WDI
Officiel udviklingsbistand, netto pr. indbygger, USD	54,85	2021	WB WDI
Officiel udviklingsbistand, netto % af BNI	7,17	2021	WB WDI
Betalingsbalancens løbende poster, % af BNP	-8,77,3	2021	WB WDI
Offentlig gæld (int. og eks.), % af BNP	49,7	2021	MoFPED
Inflation, årlig, %	2,2	2021	WB WDI
Sociale nøgletal			
Årlig befolkningstilvækst, %	3,2	2021	WB WDI
Gennemsnitlig levealder	63	2020	WB WDI
Børnedødelighed, antal dødsfald det første år, pr. 1000 levende fødsler	31,2	2021	WB WDI
Dødelighed i forbindelse med barnefødsel pr. 100.000 levende fødsler	284	2020	WHO
Procentdel af befolkningen, der bruger sikkert forvaltede drikkevandstjenester	16,6	2020	WHO/UNICEF
Procentdel af befolkningen, der bruger basale drikkevandstjenester	39,2	2020	WHO/UNICEF

(FORTSÆTTER)

INDIKATOR	VÆRDI	ÅR	KILDE
Procentdel af befolkningen, der som minimum bruger basale sanitetstjenester	19,8	2020	WHO/UNICEF
Mennesker mellem 15-49, der lever med HIV, %	5,2	2021	UNAIDS
Læse- og skrivefærdigheder, 15 år og op, %	79,0	2021	WB WDI
Indskrevne i grundskolen, %	102,7	2017	WB EdStats
Færdiggørelse af grundskoleuddannelse,%	52,67	2017	WB WDI
Andel af befolkningen i ekstrem fattigdom, %	42	2022	WB
Ulighed som ginikoefficient	42,75	2019	WB WDI
De fattigste 20 % af befolkningen, % af BNI	6,1	2019	WB WDI
De rigeste 20 % af befolkningen, % af BNI	49,5	2019	WB WDI
Sundhed, % af offentlige udgifter	3,15	2019	WHO
Udgifter til militæret, % af BNP	2,4	2021	SIPRI
Miljømæssige nøgledata			
Årlig skovrydning, %	1,44	2020	NDC (2022)
Adgang til forbedrede sanitetsfaciliteter, mio.	28,63	2020	WHO/UNICEF
Befolkning, der bruger sikkert forvaltede drikkevandstjenester, %	16,65	2020	WHO/UNICEF
CO2-emissioner, metriske ton pr. indbygger	0,11	2020	GCP
Nøgledata for menneskerettigheder			
Politiske rettigheder, 0-40 point	11	2023	Freedom House
Borgerrettigheder, 0-60 point	24	2023	Freedom House

DANMARK-UGANDA STRATEGISK RAMME 2023-2028

JANUAR 2024

UDENRIGSMINISTERIET

Asiatisk Plads 2
1448 København K

Tlf.: +45 33 92 00 00
Fax: 32 54 05 33
um@um.dk
www.um.dk

Design: Kontrapunkt

Publikationen kan downloades via:
www.um.dk

Teksten kan citeres frit.

ISBN: 978-87-94339-42-1

www.um.dk